

SUN
Δ 2

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ
ΚΑΙ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΗΣ.

ΥΠΟ
Σ. Γ. Τ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

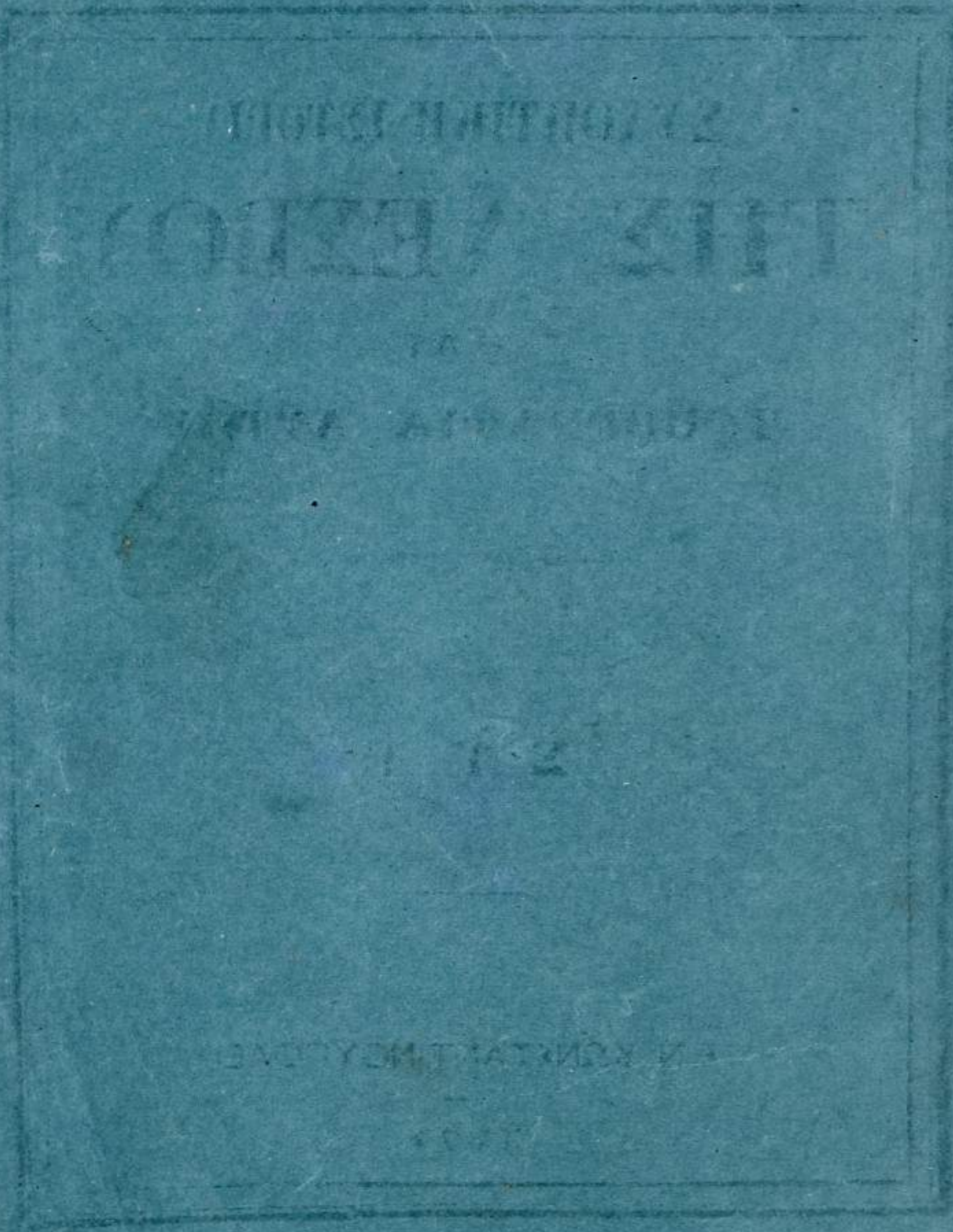
1874.

662

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δα

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΚΑΙ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΗΣ

ΥΠΟ

Σ. Γ. Τ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

1874.

ΤΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗ ΠΟΛΕΙ
ΤΗΣ ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΗΣ ΜΟΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΜΙΤΥΛΗΝΗ

ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΝ ΤΑΥΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ παντελὴς ἔλλειψις ἱστορίας τῆς νήσου Λέσβου ὁσημέραι ἐπαισθητὴ καθισταμένη με προέτρεψε νὰ προβῶ εἰς δημοσίευσιν ἱστορικῶν καὶ τοπογραφικῶν τινῶν σημειώσεων, ἅς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν αὐτῇ διαμονῆς μου συνέλεξα. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ πλήν τῶν περὶ Λέσβου εἰδήσεων τοῦ σοφοῦ Γερμανοῦ Πλενίου εὔρηται καὶ ὅσον οἶόν τε ἀκριβοῦς περιγραφή τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Νήσου ἣν ἀναγκασιότατην θεωρῶ ἤδη μάλιστα ὅτε τῶν ξένων τινὲς οὐ παύονται δυστυχῶς ἀπὸ τινος σφαλερὰς καὶ γελοιωδестаτάς εἰδήσεις περὶ τῆς Νήσου ταύτης ἐχθρικῶς διαδίδοντες.

Τὴν συλλογὴν ταύτην προορίζων ἰδίως διὰ τοὺς φίλους συμπατριώτας μου θέλω θεωρή-ει ἐμουτὸν εὐτυχῇ εἰάν ἀξιωθῶ καὶ εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν μόνον νὰ εὐχαρεστήσω. Εὐχομαι δὲ ἀπὸ καρδίας μέσης ὅπως τὸ δοκίμιον τοῦτο χρησιμεύσῃ ὡς μικρά τις καὶ ἀσθενὴς νύξις πρὸς τοὺς ἐυναμένους τῶν πα-

β'.

τριωτῶν ἵνα ὑπὸ τῆς ἐν πολλοῖς σφαλερᾷς πρωτοπειρίας μου
ἐπωρελῶς ἐρεθιζόμενοι διασαφηνίσωσι πλεῖστ' ἄλλ' ἄγνωστα
τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀφορῶντα.

Ἐγγραφον ἐν Βατούσῃ τῆς Λέσβου τῇ 13 Αὐγούστου 1874.

Σ. Γ. ΤΑΞΗΣ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΛΕΣΒΟΥ.

ΑΡΧΑΙΑ, ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑ.

Καθ' ὅσον ἀπὸ τῶν διηγήσεων ἀρχαίων τινῶν συγγραφέων (1) δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, εἰ πρῶτοι ἐπὶ τῆς Λέσβου κατοικήσαντες ἦσαν Πελασγοὶ ὑπὸ Ξάνθου τινὸς υἱοῦ Τριόπου, τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, εἰς αὐτὴν ὁδηγηθέντες· τούτους ὕστερον, μετὰ γενεὰς ἑπτὰ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμοῦ, διεδέξαντο ἄλλοι τινες ἄποικοι, Μάκαρες καλούμενοι, οἷς ἀκολούθως προσετέθησαν Κάρες καὶ Τυρρῆνοί· ἐκ δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν Λέσβου καὶ ἡ νῆσος, Πελασγία καὶ Ἰσσα πρότερον καλουμένη, ἔλαβε τὴν ἄχρι νῦν σωζομένην κλήσιν. Οἱ λαοὶ οὗτοι χρόνους πολλοὺς ἰδιοτρόπως ἐν αὐτῇ διαβιώσαντες, οὐδὲν ἀγαθὸν καὶ γενναῖον οὐδ' ἑαυτοῖς, οὐδὲ τῇ νήσῳ ἐν γένει διεπράξαντο, καθὰ οἱ ἀνωτέρω συγγραφεῖς ἀποφαίνονται (2).

1) Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, Στράβωνος, Πλινίου κλπῶν.

2) Τὴν πάλαι ποτὲ ὑπαρξιν τῶν Πελασγῶν ἐν τῇ Λέσβῳ πιθανολογεῖ κατὰ τοὺς σημερινοὺς ἀρχαιολόγους, τὸ ἀποκλειστικῶς Πελασγικὸν τῆς Λαρίσσης ὄνομα (Λάρισσος ἢ Λάρσο, ὡς παρὰ τοῖς πολλοῖς νῦν τῶν Λεσβίων) διότι, κατ' αὐτοὺς, ὅπου Πελασγοὶ ἐκεῖ μόνον καὶ Λάρισσαι, πρωτεύουσαι τούτων

Μετὰ δὲ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ἦτο· τὸ 1113 π. Χ. ἀρχηγοί τινες τῆς τῶν Αἰολέων φυλῆς, ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρὸς τὴν Λέσβον καὶ τὰ κατέναντι αὐτῆς παράλια τῆς Μικρασίας μετὰ πλήθους ὁπαδῶν μεταναστεύσαντες, τὰς λαμπράς καὶ ὡραίας, ὡς ὁ Στράβων λέγει, Αἰολικὰς ἐκείνας πόλεις ἀναδεικνύουσι, τὰς μὲν ἐκ βάθρων κτίζοντες, τὰς δὲ ὀχυρωτάτας καὶ μεγαλοπρεπεῖς καθιστῶντες, μετὰ φρουρίων, λιμένων καὶ ἀκροπόλεων, ὡς τὰς ἐφεξῆς πέντε : τὴν Ἀντισσαν πρὸς δυσμὰς, τὴν Μιτυλήνην (3) πρὸς ἀνατολὰς, τὴν

πόλεις· περὶ ὧν καὶ ὁ Στράβων εἰς βιβλ. ΙΧ 440 λέγει τὰ ἐξῆς αἰς Λέσβον κατὰ τὴν ἐν Μηθύμνῃ ὁδὸν ἀπὸ Μιτυλύνης, εἰς διάστημα 50 σταδίων, εὐρίσκονται Λαρισσαῖαι πέτραι (ἐρείπια βέβαια ἀρχαιοτάτης πελασγικῆς πόλεως). Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν θέσιν «Περάδου» τοῦ χωρίου τῆς Ἀγρας εὐρισκόμενα σπουδαῖα πελασγικὰ ἔργα, οὐχὶ μικρά εἰσι μαρτύρια, ἅτινα ἄπορον ἡμῖν πῶς τῆς προσοχῆς οὕτω τῶν ἀνωτέρω διέφυγον. Οἱ δὲ Μάκαρες (ἐξ ὧν βεβαίως καὶ τὰ κατὰ τὸ ἔμβασμα τοῦ κόλπου τῆς Καλλονῆς καλούμενα νῦν Μάκαρα) ἦσαν σύντροφοι καὶ ὁπαδοὶ Μακαρέως τινὸς υἱοῦ Κρινάκου, τὸν ὁποῖον παραδέχονταί τινες καὶ ὡς τὸν πρῶτον τῆς Λέσβου οἰκιστὴν, ἐξάγοντες τοῦτο ἐκ τινων σκοτεινῶν τοῦ Ὀμήρου χωρίων· ἄλλοι δὲ, οὓς καὶ ὁ τὴν Λεσβιάδα γράψας Κύριος Σ. Ἀναγνώστης ἀκολουθεῖ, ὅτι ὁ Κρινακίδης οὗτος Μάκαρ ἢ Μακαρεὺς ἦν διάφορος ἄλλου τινὸς μυθολογουμένου Μακαρέως, ὡς καὶ ἄλλοι ἄλλα, ἅτινα μόνῃ ἀκριβοῦς ἔρευνα καὶ μελέτη δεινοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὸς δύναται νὰ διευκρινήσῃ.

3) Ἡ Μιτυλήνη ὡς ἰσχυρὰ καὶ πολυανθρωποτέρα ἀνέκαθεν ἦν ἀπασῶν τῶν πόλεων τῆς Λέσβου πρωτεύουσα· διὸ καὶ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἱστορικῶν τῆς νήσου ἂν καὶ εἰς ὅλας ὁμοῦ τὰς πόλεις αὐτῆς πολλάκις ἀναφέρονται, κυρίως ὅμως εἰς τὴν κρατοῦσαν τῆς Λέσβου πολιτείαν τῶν Μιτυληναίων ἀνήκουσι· ταύτης τὰ δημόσια κτίρια καὶ ὁ διπλοῦς λιμὴν (βόρειος καὶ νό-

Ἐρεσσὸν πρὸς τὰ ΜΔ. τῆς Νήσου παράλια· ταύτας πρῶτον μὲν διὰ τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχαίων τῆς Νήσου κατείχων καλῶς συνοικίσαντες, ὕστερον δ' ἐπ' αἰῶνας πολλοὺς βασιλικῶς διακυβερνῶντες (4) εὐτυχεῖς βαθμηδὸν καὶ ἐνδόξους κατέστησαν.

Ὁ στόλος ἐν γένει τῆς Λέσβου κατὰ Στράβωνα καὶ ἄλλους συγγραφεῖς, σεβαστὸς καὶ ἐπίζηλος καὶ αὐτοῖς τοῖς Αἰγυπτίοις, Πέρσαις καὶ Ἑλλησι τότε ἐγένετο (5). Ἡ συμμαχία δὲ πορ' ἀπάσαις ἐν γένει ταῖς γειτονεύουσαις αὐτῇ πόλεσι: Κύμῃ, Τήμνω, Πιτάνῃ, Μιρίνῃ, Νεοτείχῳ, Σμύρνῃ καὶ λοιπαῖς, ὥς καὶ παρά τισι τῶν κρατούντων ἔθνων πεποιητὴ λίαν καὶ περιζήτητος (6) ἐν τῇ Ἀσίᾳ πλείστας πόλεις

τὰ ὀνόματά εἰσιν, Ἀρίσβη, Πενθίλῃ, Μέταον, Ἀγαμήδῃ, Ἰερὰ, Αἰγείρος, Νάπη, Πόλιον, Ξάνθη, Ὑπερδέξιον, Κίλαιον καὶ Σίνα, ὧν ὁ προσδιορισμὸς τῆς θέσεως ἢ ἄλλη τις αὐτῶν σχέσις εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος.—Εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐπὶ Βυζαντινῶν ἀνεδείχθη καὶ ἡ Καλλονή, ἣν Παιτόγλης τις ὀθωμανὸς μικρὸν πρὸ τῆς ἀλώσεως κατέστρεψεν.

4) Πρῶτος ἐπὶ τῆς Λέσβου τὴν εὐνομίαν εἰσαγαγὼν βασιλεὺς ὑπῆρξε λέγουσι Γράς ὁ υἱὸς τοῦ Πενθίλου οἱ ἀπόγονοι τοῦ ὁποίου Πενθιλίδαι μέχρι τοῦ 659 περίπου π. Χ. τὴν βασιλικὴν ἀξίαν διετήρησαν.

5) Πρέσβεις ποτὲ ἐκ Μιτυλήνης εἰς Σπάρτην σταλέντες, οὕτως ὁμιλοῦσι κατὰ Θουκιδίδην «Βοηθησάντων ὑμῶν προθύμως πόλιν προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα».

Μετὰ τοὺς Κάρας οἱ Λέσβιοι ἐπὶ 60 ὅλα ἔτη καὶ ἐθαλασσοκράτησαν κατὰ τὸν σοφὸν Εὐσέβιον.

6) Οἱ Μιλήσιοι, ὥς ὁ Πρόδοτος ἱστορεῖ, εἰς τὸν κατὰ τοῦ Πολυκράτους τοῦ Σαμίου πόλεμον αὐτῶν μεγάλως ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Λεσβίων ὠφελήθησαν. Ὁ δὲ Καμβύσης μὲ Μιτυληναῖκας τριήρεις ἱκανὰς ἦτο παρεσκευασμένος, ὅτε κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐξεστράτευσεν.

τε καὶ χώρας ὥκισε καὶ κατεκτήσατο. Πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 εἰς τὸν πόλεμον ἐκήρυξε διὰ τὸ Σίγειον (7). Ἐκέρδησε τὴν
 τοῦ Ἀμάσιος ἐπωφελῆ φιλίαν (8), περιεφρόνησε τὰς ἀπειλὰς
 τοῦ τρομερωτέρου τῶν Περσῶν βασιλέως Κύρου (9) εἶδε τέλος
 πληθυσμὸν ἰδίων τῆς τέκνων ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα μυριάδας
 (10) ἐν ᾧ ὡς ἀδάμαντες πολλάκις ἐλαμπον εἰ διάσημοι ἐκεῖ-
 νοι φιλόσοφοι, μουσικοὶ αὐτῆς καὶ ποιηταί, (11) ἐξ ὧν εὐκολώ-

(7) Τὸ Σίγειον ἦν πολίχνη τῆς Τρωαδικῆς χώρας ἐν Μικρα-
 σία δι' ἣν πολλάκις οἱ Μιτυληναῖοι ἐπὶ Πιττακοῦ καὶ ἄλλων
 αὐτῶν ἀρχόντων, πεισματωδῶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπολέ-
 μησαν.

8) Τὸ 564 π. Χ. οἱ Λέσβιοι κτησάμενοι τὴν φιλίαν τοῦ Ἀ-
 μάσιος, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἥνοιξαν οὕτω ἐπικερδεστάτην
 ἐμπορικὴν ὁδὸν μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ αὐτῶν.

9) Τὸ 555 π. Χ. Κύρος ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, ὑπο-
 τάξας τοὺς Λυδοὺς, ἐφοβέριζε καὶ τοὺς Αἰολεῖς τῆς Μικρασίας.
 Οἱ Λέσβιοι ὅμως, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ὡς πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ
 κατὰ θάλασσαν δὲν ἐτρόμαζον πρὸς τότε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς
 τοῦ βαρβάρου.

10) Βλέπε περὶ τούτου τὴν τοῦ Σ. Ἀναγνώστου Λεσβιάδα
 σελ. 13.

11) Ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ τῷ ὄντι σεμνύνεται ἡ Λέσβος δικαιο-
 τερον, πλὴν ἐπὶ τοῖς διασήμεσι ἀνδράσιν, οὓς κατὰ καιροὺς ἐ-
 γέννησεν· ἡγουν ἐπὶ τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Πιττακῷ, τῷ ἐν Μι-
 τυλήνῃ κατὰ τὸν 6ον π. Χ. αἰῶνα γεννηθέντι, ὃν ἡ γνωρίζουσα
 νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀρετὴν κατ' ἀξίαν Ἑλλάς, μετὰ τῶν ἑπτὰ αὐ-
 τῆς σοφῶν συγκατηρίθμησε. Ἐπὶ τοῖς κοσμήτορσι καὶ διαρρυθ-
 μισταῖς τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως: Σαπφοῖ καὶ Ἀλ-
 καίῳ τοῖς ἐκ Μιτυλήνης, Τερπάνδρῳ τῷ ἐξ Ἀντίσσης καὶ
 Ἀρίωνι τῷ Μηθυμναίῳ. Ἐπὶ τοῖς φιλοσόφοις, ῥήτορσι καὶ ἱ-
 στορικοῖς, τῷ ἐξ Ἑρεσσοῦ Θεοφράστῳ, ὃς καὶ τὸν αὐτοῦ διδά-

τατα κατανοεῖται τό τε ἀκμαῖον τῆς διανοητικῆς τῶν τότε Λεσβίων καταστάσεως, καὶ ἡ εἰς τὰ γράμματα αὐτῶν προαγωγὴ (12).

Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ 540 π. Χ. ἀπασῶν τῶν περὶ αὐτὴν νήσων τε καὶ ἐπαρχιῶν ὑποδουλωθεῖσων τοῖς πανισχύροις τότε Πέρσαις, φόρου ὑποτελῆς εἰς αὐτοὺς ἐκουσίως διὰ συνθηκῶν καὶ ἡ Λέσβος γίνεται, καὶ τὴν μυσαρὰν αὐτῶν κυριαρχίαν ἐφ' ἱκανὰ ἔτη ὑφίσταται, μέχρις ὅτου καταστραφεισῶν παντελῶς τῶν δυνάμεων αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰς δύο ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἐν Μυκάλῃ κρισίμους ἐκείνας μάχας, συγκαταρριθμεῖται τοῖς συμμάχοις τῶν Ἀθηναίων (479 π. Χ), πλείστης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως παρ' ἀπάντων ἐν γένει τῶν Ἑλλήνων ἀξιουμένη.

Τῆς δὲ πρὸς τοὺς συμμάχους διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων ὀχληρᾶς καὶ βαρείας ὁσημέραι καθισταμένης, πολλοὶ αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις συνετάττοντο· ταῦτ' ὁ ἐν τέλει καὶ ἡ Λέ-

σκαλον Ἀριστοτέλην ἐν Ἀθήναις διεδέξατο, τῷ Λεσβόνακτι, τῷ Διοφάνῃ τῷ Ποτάμῳ, τῷ Ἑλάνικῳ καὶ λοιποῖς.

12) Μετὰ τῆς ἀξιεπαίνου ὅμως ταύτης τῶν γραμμάτων σπουδῆς καὶ τῆς ἱκανῆς ἐκείνης εἰς τοὺς πολέμους τῶν Λεσβίων ἀρετῆς, φαίνεται ὅτι ὀλίγον συμφωνοῦσιν αἱ ἀχαλίνωτοι ἡδοναί, εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τινὰς τῶν συγγραφέων, ἦσαν οὗτοι ἔκδοτοι. Ἀλλ' οὐδεὶς πλὴν φρονῶ, (λέγει ὁ σοφὸς Γερμανὸς Πλένιος) θέλει πιστεύσει ἀβασανίστως τοὺς συγγραφεῖς τούτους τοσαῦτα ἀπηνῶς περὶ τῶν ἡθῶν τῶν Λεσβίων λέξαντας. Καὶ δὲν ἀξιῶ μὲν ν' ἀθωώσω αὐτοὺς ἀπὸ πάσης κατ' αὐτῶν κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν ταῦτα ἐκ φήμης ἐπηυξήθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ποιητῶν, χάριν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐμίσουν καὶ ἀπεστρέφοντο αὐτοὺς κατὰ πολὺ,

τὴν Λέσβον μαστιζομένην ὑπὸ τυράννων εὖς παραχρῆμα αὐ-
τος ἐξαφανίζει καὶ συνθήκας ἐπωφελεῖς μετ' αὐτῆς συνδέσας,
γενναίως κατόπιν εὐεργετεῖ, χώραν οὐ μικράν αὐτῇ παρεχ-
μενος. (16)

Ἐπὶ τῶν Διαδόχων δ' αὐτοῦ, ἐν διαστήματι δύο σχεδὸν
αἰώνων, φαίνεται μὲν καθ' ἑαυτὴν ἡ Νῆσος ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
εἰρηνεύουσα, ἀλλὰ συνεχῶς ἔξωθεν παρενοχλουμένη, ὅτε ἐπὶ
τέλους καὶ ὑποτάσσεται τοῖς Ῥωμαίοις τὸ 88ον ἔτος π. Χ.
(17).

Ὡς ἐκ πολλῶν δ' εὐκόλως συμπεραίνεται, ἡ Λέσβος εἰς
τὴν τῶν Ῥωμαίων κατοχὴν περιελθοῦσα ἡρίθμει ἐκ τῶν πέντε
μεγάλων πολιτειῶν αὐτῆς τὰς τρεῖς ταύτας μόνον: τὴν Μι-
τυλήνην, Μήθυμναν καὶ Ἐρισσὸν, τῶν λοιπῶν δύο; τῆς Ἀν-

16) Παρὰ τῷ Μ. Ἀλεξάνδρῳ μεγίστην ἔχαιρον ὑπόληψιν
δύο συστρατευόμενοι Λέσβιοι νέοι, υἱοὶ Λαρίχου τοῦ Μιτυλη-
ναίου: ὁ Λαομέδων καὶ Ἐρίγειος, οἵτινες εἰς τὰ ὕψιστα παρ'
αὐτῷ ἀνῆλθον ἀξιώματα· καθότι ὁ μὲν Λαομέδων εἶχε τὴν
τῆς Συρίας ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτων ἀρχη-
γίαν· ὁ δὲ Ἐρίγειος διώκει ἅπαν τὸ συμμαχικὸν ἱππικόν· οὗτος
μονομαχήσας μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀρείων Σατιβαρνάζου
ἐφόνευσεν αὐτὸν, καὶ ἠνάγκασεν οὕτω τοὺς Ἀρείους νὰ ὑποτα-
χθῶσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

17) Κατὰ τὸν μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ τοῦ Μιθριδάτου αἵμα-
τηρὸν ἐκεῖνον πόλεμον, ἐπειδὴ ἡ Μιτυλήνη ἐδείχθη βροηθοῦσα
αὐτὸν, σταλεῖς κατ' αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν Ῥωμαίων ὁ στρατη-
γὸς Μινούκιος ὁ Μάρκος ἐξουσίασε καὶ ταύτην καὶ τὴν νῆσον
ἐν γένει ἅπασαν σχεδὸν ἀμαχητί· τότε καὶ ὁ διάσημος Κικέρων
ἔλεγε περὶ αὐτῆς τὰ ἐξῆς: αὐτὴ δ' ἔστι Μιτυλήνη, ᾧ πολίται
Ῥωμαῖοι, ἡμετέρα νόμῳ πολέμου πόλις ἐκ τῶν μάλιστα ἐπι-
φανῶν, κατὰ τε τὴν φύσιν, τὴν θέσιν καὶ τὴν πρόσοψιν τῶν οἰ-
κοδομῶν· οἱ ἀγροὶ τῆς τερπνοὶ κτλ.ν.

τίσσης καὶ Πύρρας, μὴ φαινομένων ποσῶς εἰς τὸν πολιτικὸν τότε κόσμον διὰ λόγους, οὗς ἄνωτέρω ἐξελέμεθα. (18)

Ἱστορικά δέ τινα γεγονότα ὡς καὶ μαρτυρίαι πλεῖσται ἀξιόπιστοι διαβεβαιοῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἰδιαιτέρας ἀείποτε μερίμνης τε καὶ προστασίας ἡ Λέσθος παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἡξίωται διὰ τινος σοφοῦς καὶ πολυμαθεστάτους αὐτῆς ἄνδρος (19). οἵτινες εἰς τ' ἀνώτατα παρ' αὐτῆς ἀξιώματα ἀνερχόμενοι, ἀόκνως καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος εἰργάζοντο (20).

Κατὰ τὸν σοφὸν Γερμανὸν Πλένιον, τὴν Λέσθον πλεῖστοι καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιφανεστάτων Ῥωμαίων ἐπεσκέψαντο, ὧν τινες καὶ ἐπὶ πολὺ πολλάκις εἰς αὐτὴν διατρίψαντες, πλεῖστοι δ' ἀγαθὰ εὐγενῶς αὐτῇ παρέσχον, ὡς Μάρκος ὁ Ἀγρίππος, Πομπήιος, Γερμανικὸς κλπ., οὗς ἅπασαι σχεδὸν αἱ πολιτεῖς τῆς Λέσθου μεγάλως ἐτίμησαν, νομίσματα ἱκανὰ εἰς τιμὴν αὐτῶν χαράξασαι (21).

Κατὰ τοὺς ἐφεξῆς δὲ χρόνους ἡ νῆτος ὑπέκυψε πρῶτον μὲν εἰς τὴν τῶν Βυζαντινῶν κυριαρχίαν (312 μ. Χ. (22)

18) Ἴδε σελίδα 13.

19) Ἦτοι διὰ Θεοφάνην τὸν Μιτυληναῖον κλπ.

20) Ἔχει μὲν, ὡς γνωστὸν, εἰς διάφορα ἐκτὸς αὐτῆς μέρη ἡ πατρίς ἡμῶν καὶ ἤδη πλεῖστα ἐπὶ πλούτῳ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντα ἴδια αὐτῆς τέκνα· δυστυχῶς ὅμως ὀλίγον ἀσθενῇ τὰ πρὸς αὐτὴν αἰσθήματα τούτων φαίνονται· ὅπερ λυπηρὸν, καὶ μάλιστα νῦν ὅτε, ἀπό τινων ἐτῶν ἤδη, ἔργα μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ὑπ' ἀνδρῶν μεγατίμων ὄντως, ταῖς αὐτῶν πατρίσι καθ' ἐκάστην διαπράττονται, ὡς ἐν Ἡπείρῳ, Χίῳ, Σμύρνῃ καὶ ἀλλὰ λαχοῦ.

21) Περί τῶν νομισμάτων αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀρχαιότερων τῆς νήσου βλέπε Μετάφρ. Λεσθ. σελ. 130.

22) Τὸν Χριστιανισμόν ἡ Λέσθος διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐδέξατο, τὸ 52 μ. Χ.

εἶτα δὲ εἰς τὴν τῶν Ὀθωμανῶν, εἰς ἣν καὶ μέχρι τανῦν ἀπὸ τοῦ 1462 ἔτους διατελεῖ. [23)

Ἐν ταύτῃ δὲ, τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων αὐτῆς τὸ κατ' ἀρχὰς, καὶ ἰδίως τὰ χρηστότερα τέκνα, διὰ τῶν ἐξοικισμῶν ἢ Λέσβος ἀπολέσασα, εἰς τὴν ἐσχάτην περιῆλθεν ἀμάθειαν καὶ ἀπορίαν, ἐπουξηθεῖσαν κατὰ πολὺ ἀκολούθως ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς σκληροτραχήλων ἐκείνων τοπαρχῶν (Ναζήρων), οἵτινες τὰς πρὸς τοὺς ὑπηκόους ὅλους ἐν γένει ἀγαθὰς τῆς Κυβερνήσεως προθέσεις παραβλέποντες μυριστρόπως αὐτὴν κατεπίεζον καὶ ἥκιζον.

Τὸ ἰσχυρὸν δὲ ἰδίως καὶ πλούσιον τῆς Λέσβου τοῦτο Ν α - ζ η ρ ά τ ο ν πολλοὺς πάντοτε ἔσχε τοὺς ἐραστάς, σκληροὺς, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ πλεονέκτας, ἐν οἷς καί τινες τῶν ἐντοπίων, ὥς τοὺς Μ π ε κ ή ρ ά γ ά ν, Ὁμέρ Ἀγᾶν (24), Μουσά-

23) Εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Αὐτοκρατορίαν διαιρεθέντος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὡς γνωστὸν, ἡ Λέσβος ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, συγκατελέχθη εἰς τὴν πρώτην, ἥτοι τὴν Βυζαντινὴν, εἰς ἣν καὶ ἐπὶ δέκα σχεδὸν αἰῶνας παρέμεινεν, ὅτε τέλος Μωάμεθ ὁ Β' στενὸς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Μιτυλήνην ἐπὶ μῆνα ὅλον πολιορκήσας, ἐκυρίευσεν αὐτὴν καὶ τὴν λοιπὴν νῆσον ἄπασαν, ἥτις διωκεῖτο τότε ὑπὸ Νικολάου τινος Γατελούζου, Γενουῖνσιου τὴν καταγωγὴν, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ πρόπαππος αὐτοῦ Φραγκῖσκος Γατελούζος, ἀντὶ ἐκδουλεύσεών του τινῶν πρὸς Ἰωάννην τὸν Παλαιολόγον, εἶχε λάβει ὡς ἀνταμοιβήν. (Ἐκ τῆς τετρατολογίας τοῦ φιλοπόνου καὶ φιλοπάτριδος Κυρίου Γ. Ἀριστείδου, ἥς τὴν ἀνάγνωσιν θερμῶς τῷ ἀναγνώσῃ συνιστῶμεν).

24) Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ ὀθωμανοὶ ἐκ Καλλονῆς κατήγοντο, ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ 17ου αἰῶνος διάστημα, καθ' ὃ οὗτοι ἔζων, ἐθεωρεῖτο τῆς νήσου ἀπάσης πρωτεύουσα. Ἀπόγονοι δέ τινες αὐτῶν, Μπέϊδες καλούμενοι, οὐ μικρὰς κτηματικῆς περιουσίας κάτοχοι ὄντες, σῶζονται μέχρι σήμερον ἐν Καλλονῇ.

φᾶ Ἀγᾶν Κολαξήδην (25) κλπούς ἕως οὗ τέλος τὸ 1839 σωτήριον ἔτος, Σουλτὰν Μετζήτης ὁ αἰίδιμος, σφόδρα κατὰ τῆς τοσαύτης τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους Αὐτοῦ θρασύτητος ἀγανακτήτας, τὸ ἐν Ῥοδοκήπῳ (Γκιουλχανέ) φιλάνθρωπον καὶ εὐγενές ἐκεῖνο διάταγμα (τανζημάτι) ἐξέδοτο (26).

Ὡστε, ὡς εὐκόλως κατανοεῖται, οὐδὲν ὀλίγον θαυμαστὸν καὶ παράδοξον εἰ μὴδὲν ὑψηλὸν καὶ γενναῖον ἐν τῇ Νήσῳ διεπράχθη κατὰ τὸ ἱκανὸν τοῦτο τῶν πέντε αἰώνων διάστημα. Ἦδη ὅμως, ὅτε τοιαύτης καὶ τοσαύτης ἀταράχου ἐλευθερίας καὶ ἰσονομίας ἡ Νῆσος παρὰ τῆς φιλοστόργου καὶ πατρικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως ἀπολαμβάνει, ἀσύγγνωστον ἤθελεν εἶσθαι εἴπερ αὕτη ἔμενεν ἄγονος καὶ στεῖρα ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ πράξεων τῆς προτέρας αὐτῆς εὐκλείας ἀνταξίων.

Εἴθε δὲ ὁ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ἀφειδῶς νῦν ἐνσπειρόμενος τῆς σωτηρίου παιδείας σπόρος, ριζώτοι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς,

25) Ὁ ἐκ Μιτυλήνης περιάρχουστος οὗτος ὀθωμανὸς διοικητῆς τῆς νήσου (Ναζήρης) καὶ ὅλων τῶν κατέναντι τῆς Ἀνατολῆς παραθαλασσίων μερῶν κατὰ τὸ 1821 ὦν, μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τηρηθῇ ἀβλαβὴς ἡ Λέσβος ἐν τῇ ἀκροσφαλεῖ ἐκείνῃ ἐποχῇ, ἐνῶ, δυστυχῶς, ὁ πρωτότοκος υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἰσμαήλ Μπέης εἰς διαστάσεις τινὰς μετὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου κατὰ τὸ 1841 περιῆλθε, δι' ἃς ἐδέησε νὰ σταλῶσιν οἱ γνωστοὶ Π. Κούμπας καὶ Ἰωάννης Κοῦρκος εἰς Κωνσταντινούπολιν, οἵτινες θαυμασίως συνετέλεσαν, συνεργούσης τῆς Σ. Κυβερνήσεως, νὰ ἀποδώσῃ οὗτος τῇ Νήσῳ τὸ ὡς ἀποζημιώσιν τῶν κακῶς παρ' αὐτοῦ ληφθέντων πρότερον ποσὸν 1,445,000 γροσίων, ἅτινα εἰς τοὺς τρεῖς Καζάδες αὐτῆς Μολύβου, Καλλονῆς καὶ Μιτυλήνης διανεμήθησαν.

26) Πασίγνωστον ὅτι τὸν χάρτην τοῦτον εἶχε προσχεδιάσει ὁ αἰμίμηστος Σουλτὰν Μαχμούτης ἔτη τινὰ πρὸ τοῦ θανάτου του.

)(22)(

καὶ εὐκαίρως ἀποδώσοι καρπὺς ἀφθόνους, ἀγλαοὺς καὶ εὐ-
χύμους. Γένοιτο ! Γένοιτο !

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΛΕΣΒΟΥ.

(ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ).

Ἡ Λέσβος ἢ Μιτυλήνη, ὡς αὐτὴν συνήθως ὀνομάζουσι σήμερον (1) εἶναι μία ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, πολλὰ πλησίον, ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μόλις μιλίου εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Μικρασίας κειμένη, ἀπέναντι καὶ κατ' ἔκτασιν τῶν: Λεκτοῦ ἄκρου (Μπαμπά), Ἰδης (Καζδαγλί), Κάνης (Νδηκελί) καὶ Ἀταρνέως (τζάνοαρλί) καλουμένων αὐτῆς μερῶν, μετὰ τινος τῶν ὁποίων (2) καὶ ἦνοῦτο τὸ πάλαι, ὡς ὁ Στράβων καὶ ἄλλοι τινὲς ἀναφέρουσιν. — Ἐχει δὲ μῆκος μὲν ἀπὸ τοῦ Σιγρίου ἄκρου μέχρι τοῦ τῆς Μαλαίας 45 μιλίων, περίμετρον δὲ 168 περίπου, ἥτοι γύρον ὀλίγον περὶ τὰς 45 σχεδὸν ὥρας, ἐκτὸς τῶν κατακολπισμῶν αὐτῆς.

Τὰ σημαντικώτερα ἐν αὐτῇ ἀκρωτήρια εἰσὶ τὸ τῆς Μαλαίας (Κάβος Ἀγριελαίας ἢ Ἀκρωτήρι ἀπλῶς), τὸ Ἀργενον, (Κάβο-Πιάνχο) καὶ τὸ Σίγριον. — Ὅρη τὰ ὑψηλότερα, ὁ Ὀλυμπος (βουνὸν τῆς Ἀγιάσσου), τὸ Λεπέτεμνον (βουνὸν τῶν Γελίων), καὶ ὁ Ὀρξυμνος (ὑψηλὸν, ἢ ὑψηλὸν μοναστήριον) — Κόλποι οἱ μᾶλλον εὐρύχωροι καὶ βαθεῖς: ὁ τῆς Γέρας καὶ ὁ τῆς Καλλονῆς — Ποταμοὶ οἱ μόνοι ἐν τῇ νήσῳ λόγου ἄ-

1) Ἀπὸ τοῦ 1180 μ. Χ. ἀπαντᾶται τὸ ὄνομα Μιτυλήνη ἀντὶ τοῦ Λέσβος, σημαίνον τὴν Νῆσον ἅπασαν.

2) Ἦτοι τῆς Ἰδης.

ἐν ἡμιγυμνάσιον ἐν Πλωμαρίῳ, ἑπτὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα (ἐν Μιτυλήνῃ, Μολύβῳ, Μανδαμάδῳ, Καλλονῇ, Ἀγιάσῳ, Βατούσῃ, Ἀγία Παρασκευῇ καὶ Πολυχνίτῳ) καὶ περὶ τὰ δέκα ἑπτὰ Παρθεναγωγεῖα. — Ἰατροὶ ἐπιστήμονες 18 καὶ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ ὑπὲρ τὰ 250.

Διαιρεῖται δὲ ἡ Νῆσος πολιτικῶς μὲν εἰς δύο Καζάδες· τὸν τῆς Μιτυλήνης καὶ τὸν τοῦ Μολύβου, ἐκκλησιαστικῶς δὲ (14) εἰς ἰσαριθμούς ἐπαρχίας τὴν τῆς Μιτυλήνης καὶ τὴν τῆς Μηθύμνης, ὧν τὰ καθέκαστα εἰς τὰ ἑξῆς ἐνταῦθα συνοψίζομεν.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀποτελοῦσι τριάκοντα ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν μεγάλαι καὶ μικραὶ Κοινοῖτες, ὧν πρωτεύουσά ἐστιν ἡ τανῦν τῆς Μιτυλήνης πόλις (Κάστρον), ἣτις εὐτυχῶς ἦδη μία ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας μικροπόλεων λογίζεται, κατὰ τε τὸν πληθυσμὸν, τὴν ὠραιότητα τῶν οἰκοδομημάτων τῆς, τὴν καλλονὴν τῶν ἐξοχῶν τῆς, τὴν εὐθηνίαν καὶ πλευσιότητα τῶν τροφίμων τῆς, καὶ δὴ τὴν ἱκανὴν τῆς νέας γενεᾶς τῶν κατείκων αὐτῆς μόρφωσιν, ἀναπτυχθεῖσα θαυμασίως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος κυρίως αἰῶνος.

τῇ ἐπαρχίᾳ Μηθύμνης Γυμνασίου, ὅπερ θαυμασίως πράγματι ἐν τῇ τοῦ Λειμῶνος Μονῇ κατορθοῦται, ὡς πρό τινων ἐτῶν οἱ κ. Μ. Κάμπερ, ἱατρὸς, Ζαφ. Ὑπανδρευμένος, Γ. Ἀριστείδης καὶ τόσοι ἄλλοι λόγιοι τῆς ἐπαρχίας ἄνδρες κατέδειξαν.

14) Ἐκκλησίαι ἐν τῇ Νήσῳ ὑπάρχουσι τὸ ὅλον 94, ἐν αἷς ἐφημερεύουσιν 132 ἱερεῖς· 5 ἱερὰ Μοναστήρια καὶ 8 τούτων Μετόχια.

πίστευτον ἀληθῶς βαθμὸν προόδου καὶ ἀναπτύξεως ἤδη εὐρ-
σχεταί.

Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατ' ἄλλων τινῶν, ὥς καὶ κατὰ μιᾶς
ἢ δύο ἐκ τῶν προλεχθέντων μεγάλων τῆς ἐπαρχίας ταύτης
Κωμοπόλεων, ὀλίγα τινὰ ὑπὸ τινων συνήθως λέγονται· ἡμεῖς
ὅμως οὐδέν τι βασίμως περὶ αὐτῶν ὀριστικῶς ἀποφανθῆναι
ἐυνάμεθα, ὥς μήπω ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτάς ἐπιστάμενοι,
ἄλλως τε δὲ πεπείσμεθα ὅτι εἰ ἐν αὐταῖς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη
ἀποκαταστάντες πλείους αὐτῶν ἄνδρες λόγιοι εὐ μικρὸν συν-
τελοῦσι νῦν βεβαίως ὑπὲρ τῆς βαθμιαίας μορφώσεως τῶν κα-
τοίκων αὐτῶν καὶ ἀναπτύξεως.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΗΘΥΜΗΝΕ.

Ἐν τῇ σημερινῇ τῆς Μηθύμνης πόλει, ἥτοι ἐν Μολύβῳ,
διέμενεν ἄλλοτε καὶ ὁ θρησκευτικὸς τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρ-
χίας ταύτης ἀρχηγός, ἐξ οὗ καὶ Μηθύμνης ὁ Ποιμενάρχης
οὗτος ἔκτοτε κέκληται, ἀλλ' αἷτια σπουδαῖν, ἡμῖν δυστυχῶς
ἄγνωστα, ἠνάγκασαν, φαίνεται, τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν δειναῖς ἐποχαῖς
καὶ δυσχερέσι χρόνοις νὰ μεταθέσῃ τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρ-
χίας ταύτης εἰς Καλλονήν, ἔνθα καὶ μέχρι τῆς σήμερον διὰ
λόγους οἰκονομίας ὑπάρχει, ἂν καὶ πολλὰ πρό τινος περὶ με-
ταθέσεως εἰς Μόλυβον ὑπὸ τῶν πλειοτέρων Κοινοτήτων διε-
νηργήθησαν· οὐχ ἥττον ὅμως ὑπάρχει συνοδική περὶ τῆς ὑ-

αὐτῆς τέκνῳ Βενιαμὶν τῷ σοφωτάτῳ, οὗ, δυστυχῶς, τὴν ὑπό-
τινος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ γραφεῖσταν ἄλλοτε βιογραφίαν διὰ λό-
γους ἄλλους ἀναγκαζόμεθα νὰ παραλείψωμεν πρὸς τὸ παρόν.

τες τῆς ἐπαρχίας αὐται εὐμοιροῦσιν ἀνδρῶν τοιούτων, οἵτινες
διὰ τῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ τῆς παιδείας οὐ μόνον τὴν ἐπαρ-
χίαν τιμῶσιν ἀλλὰ καὶ τὴν νῆσον ἡμῶν ἅπασαν καθωραΐζου-
σι. Τί δὲ εἵπωμεν περὶ δύο ἢ τριῶν ἄλλων μεγάλων τῆς ἐπ-
αρχίας ταύτης Κοινοτητων, ὧν οἱ κάτοικοι τὸν νήδυμον εἰσέτι
δυστυχῶς κοιμῶνται ὕπνον, φθίνοντες ἤδη τοῦ δεκάτου καὶ
ἐννάτου αἰῶνος τῆς προόδου καὶ ἀναγεννήσεως!

Κατάλογος ὀνομαστικὸς τῶν Κοινοτήτων τῆς Νήσου

Α'.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Ὄνομα	ἀπόστασις ἀπὸ Μιτυλήνης	Οἰκίαι		Καζῆς εἰς δὴν ἐκάστη ὑπάγεται (α)	Παρατηρήσεις (β)
		Χριστιανικ.	Ῥωμαν.		
Μιτυλήνη	ὥραι »	2560	380		διατηρ. Γυμν., 2 ἀλληλ. 2 Παρθ.
Μόρια	1	410		Μιτυλ.	ἀλληλ. καὶ Παρ.
Ἀφάλωνας	1 1/4	166		»	ἀλληλοδιδασκτ.
Παναγιοῦδα	1	40		»	
Πάφλα	1 1/2	360		»	σχολ. ἀλληλοδ.
Θερμὴ	2	200	80	»	»
Πηγὴ	3	88		»	»
Κώμη	3		45	»	
Κυδώνια	3 1/2		70	»	
Μυσεγνὰ	3	188	14	»	ἀλληλοδιδασκτ.
Χάλικες 3	1 1/2	200		»	»
Καγζάνι	1	167		»	»
Πληρῶνι	1	110		»	
Ἀγ. Μαρίνα	1	220		»	ἀλληλοδιδασκτ.
Λουτρὰ	1 1/2	180	15	»	»

(α) Πολλαὶ Κοινότητες ἐνῶ ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγονται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μιτυλήνης, πολιτικῶς ὑπάγονται εἰς τὴν τῆς Μηθύμνης (Μολύβου) καὶ τὰν ἀπάλιν καὶ διὰ τοῦτο καλὸν ἐθεωρήσαμεν ὅπως καὶ περὶ τούτου ὁ ἀναγνώστης διαφωτίζεται.

(β) Τὰ σχολεῖα εἰσὶ, ὡς γνωστὸν, τὰ μόνον μαρτύρια τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως, ἐκάστου τόπου διὸ καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις ἀντιπάσης ἄλλης πληροφορίας περὶ τῶν σχολείων ἐκάστης κοινότητος ἰδιαιτέρως λόγος γίνεται.

Χιλιοπηγάδα	11		30	Μολύβου	
Πετριτζήκι	10	70	20	»	
Βαφίδας	10	60		»	Σχολ. ἄλληλοδιδ.
Ξ' τάρο	10	280		»	»
Φύλια	9	314	80	»	»
Ἀνεμώτια	8	145	90	»	»
Τσουκαλογώρι	12	200	270	»	»
Τελώνια	14	689		»	ἄλληλ. καὶ Παρθ.
Τζήθρα (α)	12	30		»	
Βατοῦσα	12	460		»	ἐλλ. ἄλλ. καὶ Παρ.
Χύδερα	12 1/2	166	42	»	Σχολ. ἄλληλοδιδ.
Φτεροῦντα	12	160	90	»	»
Ρέμα	12	38		»	
Παράκοιλα	8 1/2	140	95	»	Σχολ. ἄλληλοδιδ.

(α) Ἡ Τζήθρα ἠρίθμει ἄλλοτε, ὡς αἱ οἰκιῶν σωρεῖται τοῦτο τρα-
νὼς μαρτυρεῖ, πολλὰς οἰκιῶν ἐκκτοντάδας, ἐπισκοπὴ οὖσα, καθὰ εἰκάζεται,
μῆς τῶν δύο τῆς νήσου Μητροπόλεων· τουθ' ὅπερ καὶ ἡ ἐν Μολύβῳ Ἀρχὴ
καὶ μέχρις ἐσχάτων εἰσέτι (Τζήθρα Μουκατασί) ἀπεκάλει καὶ ἔγρα-
ψε ἅπαντα τὰ περὶ αὐτὴν μέρη Τελωνείων κλπ. Αὐτόθι εὑρηνται τὰ τῶν
μοναστηρίων, Περιδολῆς καὶ Κρεοκώπου πλουσιώτατα κτήματα, ἐλαιῶνες,
περίβλια, ἀγροὶ κλπ. ἅτινα ἄγνωστον πῶς καὶ πότε εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ
ἐν Χρυσουπόλει τῆς Κων/λεως ὄθωμ. τεμένους περιέπεσαν.

ροισ παριστάνειν μετὰ 2000 ἔτη ἡ Μιτυλήνη, Ἀχυρῶν, Κολομηδάδος καὶ Ἀφάλων μὴ ἀνιδρυθῆσόμεναι· καὶ τέλος ἡ ἑξαφάνισις τῆς ἱερᾶς πόλεως Ἀγαμήδης, καὶ ἡ καταβύθις τῆς νήσου Ἀντίσσης τρανῶς ἀποδεικνύσιν ὅτι ἡ Λέσβος ὑπέστη μείονας καταστροφὰς τῆς παρούσης, ἥτις ἐστὶν ὁμοία σχεδὸν ταῖς πρὸ 112 καὶ 320 ἐτῶν γενομέναις ὑπὸ σεισμοῦ.

• • • • •
 "Ολα λοιπὸν ταῦτα καὶ οἱ ἀλλεπάλληλοι σεισμοὶ βεβαι-
 οῦσιν ὅτι τὸ ἡφαίστιον πῦρ ὑπάρχει ἀκμαῖον ὑπὸ τὴν νῆσον.
 Ζητητέον δὲ ποῦ ἀκριβῶς ἢ ὡς ἔγγιστα ὑπάρχει τὸ κέντρον
 ἢ ἡ ἐστία τοῦ κεκρυμμένου ἡφαιστίου, ποῦ κυρίως διαδραμα-
 ματίζεται, ἂν ὁ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἡλεκτρισμὸς δι' ὁπῆς τινος
 ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ πρὸ τοσούτων ἐτῶν ἡρεμεῦν ἡφαίστιον
 πῦρ ἢ αὐτὴ ἡ λεγομένη πλουτωνικὴ δύναμις τῶν καυστικῶν
 ὑλῶν καὶ μετάλλων, καὶ ἂν τοῦ λοιποῦ ἔξωμεν ταχέως ἢ
 βραδέως ὁμοίους τούτου σεισμοὺς ἢ καὶ κρατῆρα τινά. Τοῦτο
 ἐστὶν ἴδιον ἄλλου ἀνδρὸς ἐπιστήμονος· τὸ ἐφ' ἡμῖν λίαν δύ-
 σκολον ἐστί.

• • • • •

πουλος, Γεώργιος Κασικάλης, Κ. Καρά 'Ελευθερίου, Ε. Σαρῆ
Μαλῆ, Π. Κ. Μεϊμάρ, Πανταζῆς Σάββα, 'Ιω. Δημητρίου, Γεώργ.
'Αταλίδης, Γεώργ. Σεβαδόπουλος, 'Αθαν. Δαδιώτης, 'Αριστ.
'Ιατροῦ, 'Ελευθ. Μουριλέλης, Νικόλ. Δ. Χιοτέλης,, Κυριάκος
Καπὰ Μαλῆ, Δημήτριος Παρῆ, Κωνσταντῖνος Φραγγούλης, Εὐ-
στράτιος Σπύρου, 'Ιω. Παπαδόπουλος, Κωνστ. Δημητριάδης,
Δανιήλ Δ. Παπᾶς, Θεόφιλος 'Αθανασίου, Στυλιανὸς Χαβιαρίδης.

ΟΙ ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ.

Συμεὼν Οἰκονομίδης, Κωνστ. Π. Μακαρίου, Εὐστρατ. Δημη-
τρίου, 'Ιω. 'Αθανασίου, 'Ιω. Σταματίου, Γρηγορ. 'Ιωαννίδης,
Θεοδόσιος Βαγιῶ, 'Αντώνιος 'Εμμανουήλ, Δημ. Νικολῆς, Θεό-
δωρος 'Αναστασίου, 'Ανδρέας Νικολάου.

Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν λοιπῶν ἀξιοτίμων συνδρο-
μητῶν, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν κατεχωρίθησαν, ἕνεκα τῆς τῶν
ἀγγελιῶν βραδύτητος.

Τὴν διόρθωσιν τῶν παροραμάτων ἐπαφίνομεν εἰς τὴν ἐπιεί-
κειαν τοῦ ἀναγνώστου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023262

ΑΘΗΝΑΙ

Εύρίσκεται παρὰ τῷ ἐκδότῃ,
καὶ τιμᾶται 1]4 τοῦ ἀργυροῦ μεδζιδιέ

